

Szakmai beszámoló az NKA 204188/00628 sz. pályázata teljesítéséről

URBS Várostoprténeti Évkönyv XIV. kötetének megjelentetése

Budapest Főváros Levéltára az MTA Történettudományi Bizottság Várostoprténeti Albizottságával és az Urbs Magyar Várostoprténeti Évkönyv szerkesztőségével közösen adja ki az URBS Magyar Várostoprténeti Évkönyvet. A sorozat első kötete 2006-ban jelent meg, és az elmúlt másfél évtizedben a hazai és határon túli várostoprténeti kutatások egyik legfontosabb fórumává vált.

Budapest Főváros Levéltára és az Urbs Magyar Várostoprténeti Évkönyv szerkesztősége 2017-ben Város – liget – köztér – szórakozás címen rendezte meg a VI. Magyar Várostoprténeti Konferenciát. A XIII. kötetben ennek anyagából a parkokkal és zöldterületekkel foglalkozó tanulmányok jelentek meg, jelen kötetben pedig a mindennapi és ünnepi térhasználattal, a városi tér szimbolikájával, identitásformáló szerepével, a felette gyakorolt hatalom és felügyelet körüli konfliktusokkal kapcsolatos írások szerepelnek. A tér iránti történeti érdeklődés az 1990-es évek eleje óta megerősödött és azóta sem látszik lankadni, ezen belül is különösen kedvelt téma a nyilvános terek használata. Könyvek, tanulmányok sokasága foglalkozik a városi terek szimbolikus és rituális használatával, átalakulásaival és ennek kapcsán a térért folyó versengés hatalmi, politikai aspektusaival. Az egyes konkrét városi terek ilyenfajta megjelenítésének, kutatásának számos előnye van. Lehetőséget ad a várostervezés, az építészet, a társadalom és a társadalmi gyakorlatok együttes tanulmányozására, valamint lehetővé teszi, hogy egy adott teret, közteret a hétköznapi helyzetekben és kivételes események alkalmával egyaránt vizsgálni lehessen

Az első tanulmányban Simon Katalin a katolikus egyház városi térhasználatát mutatja be az 1686. évi visszafoglalástól kezdve II. József uralkodásáig. Gyimesi Emese írása a 19. századi társadalmi (és ezen belül a gyermek) térhasználatot a város által kiváltott érzelmi reflexiók kontextusában vizsgálja. Ordasi Ágnes tanulmánya a fiumei Delta terület megszerzése mögött húzóóó érdekekre és a különböző, (elsősorban nagypolitikai) térfoglalási stratégiákra, módszerekre fókuszál, valamint azon pontok bemutatására, melyek lehetetlenné tették a felek közti megegyezést. Bodovics Éva a köztér egy sajátos típusának, a városi folyó/patakmedernek a használatát mutatja be Miskolc példáján keresztül. Beregszászi Balázs a magyaróvári Városkapu térnek a város életében betöltött szerepét, fejlődését, nevezetesebb épületeit tanulmányozza. Fleisz János tanulmánya a fellelhető forrásanyagokon keresztül ábrázolja Nagyvárad mai főterének, az egykori Szent László, ma Piața Unirii (Egyesülés) térnek a kialakulását, fokozatos beépítését, többszöri

átalakítását és jelenlegi korszerűsödését. Ignác Károly írása a közterületen folytatott választási kampány jogi szabályozásán túl bemutatja, hogy a választási szereplők hogyan, milyen eszközökkel igyekeztek az utcán politizálni. Fazekas Zsuzsanna tanulmányában Budapest városi tereinek és a szocialista rendszer speciális térbeli igényeinek interakcióját vizsgálja a Sztálin tér példáján keresztül. Kiss Dávid tanulmánya az 1957. évi május 1-jei ünnepet vizsgálja, összehasonlítva azt az 1945 után zajló korábbi ünnepségekkel.

A Műhely rovatban Máté Zsolt írásában Magyarország török megszállása alatt, 1546 körül készített török adóösszeírásból (defter) térképen rekonstruálja Pécs akkori helyrajzát, Mátay Mónika és Trádler Henrietta pedig a kőszegi Beszélő házak projektről számol be. A rovatot a Kárpát-medence 2018. évi válogatott várostörténeti bibliográfiája és gazdag recenziós irodalom zárja.

Az Urbs XIV. kötete is folytatja az eddigi hagyományokat, a felvetett kérdések a modern problémaközpontú várostörténet-írás kutatási trendjeibe illeszkednek, a tanulmányok a felvetett problémákat interdiszciplináris módon közelítik meg.

A Nemzeti Kulturális Alap által nyújtott támogatást a nyomdaköltségre fordítottuk.

Urbs Magyar Várostörténeti évkönyv XIII. (2018) szakmai és nyomdai paraméterei:

Kiadó: Budapest Főváros Levéltára

Felelős kiadó: Kenyeres István

Kiadás éve: Budapest, 2020

Formátum: B5 165 x 238 mm

Terjedelem: 336 oldal

Papír: Belív: 80 g/m² ofszet

Borító: 300 g/m² matt műnyomó/egy oldalon matt fólia

Színek: Belív 1+1

Borító: 4+0

Példányszám: 550 db

Kötés módja: cérna-ragasztó kötve

A pályázati beszámoló megtekinthető:

<http://hungaricana.hu/hu/nka-palyazati-beszamolok/>

<http://bparchiv.hu/statikus/palyazati-beszamolok>

Budapest, 2020. szeptember 24.

Fazekasné dr. Toma Katalin

főosztályvezető-helyettes

Budapest Főváros Levéltára